

Rapport

Inventering av fladdermöss: Vist 10:11 m.fl. "Skidbacken", Ulricehamns kommun

Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB

Titel: Inventering av fladdermöss: Vist 10:11 m.fl. "Skidbacken",
Ulricehamns kommun

Version: 2

Datum: 2024-12-09

Uppdragsgivare: Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB

Uppdragsnummer: 3098-13

Genomförd av: Johan Eklöf

Granskad av: Andreas Hellohf

Verifierad av: Johan Eklöf

Bilder: EnviroPlanning AB (om inget annat anges)

EnviroPlanning erbjuder rådgivning och experttjänster inom natur, miljö, samhällsbyggnad, hållbart byggande och ansvarsfull hantering av kemikalier. Vi hjälper våra kunder att göra verkliga förflyttningar mot mindre miljöbelastning och ett grönt samhälle i ekologisk balans. Tillsammans tar vi oss an dina utmaningar med personligt engagemang, trygg kompetens och hög kvalitet.

Innehåll

1.	Syfte.....	4
2.	Bakgrund	5
2.1.	Inventeringsområde	5
2.2.	Fladdermöss.....	5
3.	Metod.....	6
4.	Resultat	8
5.	Diskussion och åtgärder.....	10

1. Syfte

Ulricehamns kommun detaljplanerar fastigheterna Vist 10:11 m.fl. "Skidbacken", med syfte att utöka verksamheten i området.

EnviroPlanning har på uppdrag av Örnborg-Kyrkander Biologi & Miljö AB genomfört en fladdermusinventering inom utredningsområdet "Skidbacken" (figur 1). I uppdraget ingick artbestämning av fladdermöss, utredning av förutsättningar för fladdermöss samt förslag på eventuella åtgärder som bör vidtas för att inte påverka befintliga populationer negativt.

Figur 1. Utredningsområde, Vist 10:11 m.fl. "Skidbacken" (svart, streckad linje i bilden nedan). Bilden ovan visar en översiktlig karta.

2. Bakgrund

2.1. Inventeringsområde

Utredningsområdet "Skidbacken" ligger väster om väg 46, strax norr om Ulricehamns tätort. Området ligger i en brant sluttning som domineras av öppen gräsyta och som vintertid används som skidbacke. Slalombacken omgärdas av produktionsskog, vilken delvis genomkorsas av mountainbike-spår. Öster om området rinner Ätran och norr och västerut finns en del äldre gårdsmiljöer.

2.2. Fladdermöss

Fladdermöss är fridlysta och enligt 4 § artskyddsförordningen är det förbjudet att döda, skada eller fånga dem. Det är heller inte tillåtet att förstöra deras viloplatser eller fortplantningsområden. Genom fladdermusavtalet EUROBATS förbinder sig Sverige dessutom att vidta åtgärder som främjar fladdermöss.

I Ulricehamns kommun finns nio registrerade och säkerställda fladdermusarter i Artportalen (2024-11-12): större brunfladdermus, gråskimlig fladdermus, nordfladdermus, dvärgpipistrell, trollpipistrell, brunlångöra, vattenfladdermus, fransfladdermus och mustasch/tajgafladdermus. Det finns också noteringar av sydfladdermus, men dessa har inte kunnat valideras. Mustasch- och tajgafladdermus brukar anges tillsammans då det inte går att skilja dem åt på ljud och båda arterna kan därför teoretiskt sett förekomma i Ulricehamn.

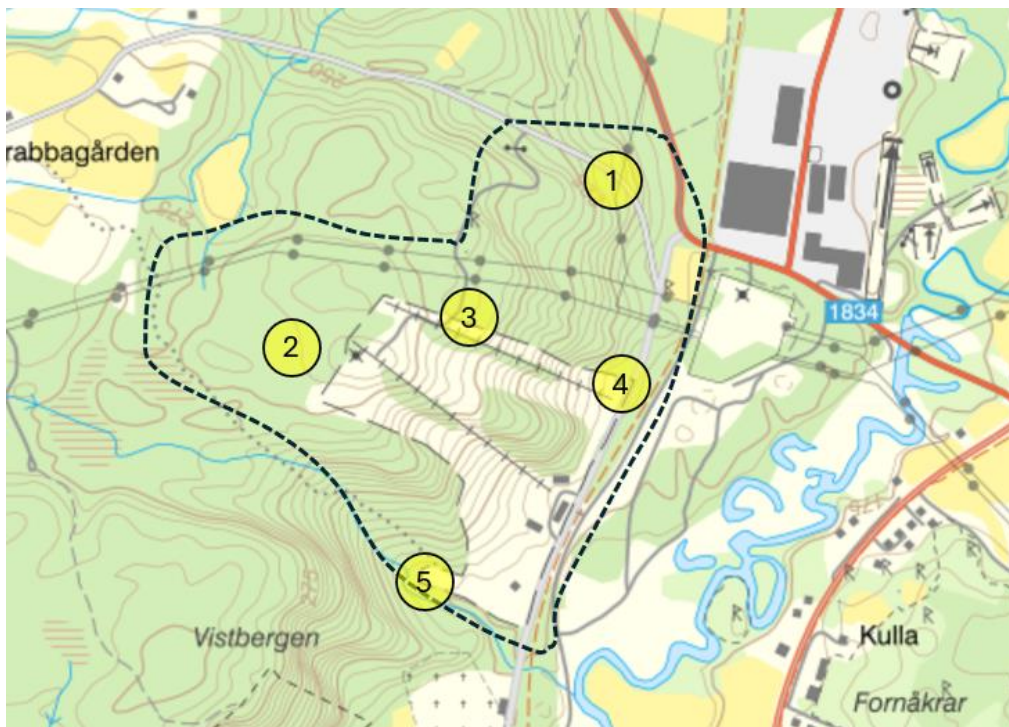
Det finns inga inrapporterade fladdermöss från det aktuella utredningsområdet, men cirka 500 meter söderut är fyra arter rapporterade i Artportalen (2024-11-14): större brunfladdermus, nordfladdermus, dvärgpipistrell och vattenfladdermus. En dryg kilometer åt sydost finns, förutom de nämnda, ytterligare 4 arter: gråskimlig fladdermus, trollpipistrell, brunlångöra och fransfladdermus. Sammantaget innebär det att totalt åtta fladdermusarter förekommer inom en kilometer från utredningsområdet "Skidbacken".

3. Metod

Inventeringen genomfördes vid två tillfällen med autoboxar (D500x), vilka automatiskt spelar in ultraljud från förbipasserande fladdermöss. Autoboxarna placerades först ut i juni under tidig yngelperiod när fladdermössen har eller snart ska få ungar (2024-06-17 – 2024-06-20), därefter i augusti under migrations- och parningssäsongen (2024-08-05 – 2024-08-08). Vid första besöket användes fyra autoboxar medan fem användes vid det andra besöket, sammanlagt fem olika inventeringspunkter och varje autobox satt ute tre nätter vid båda inventeringstillfällena. Autoboxarna fästes på cirka två meters höjd i träd och var programmerade att spela in ljud från solnedgång till soluppgång. Figur 2 och tabell 1 visar placering av autoboxarna och figur 3 visar miljön i anslutning till utplaceringen. Inventeringspunkterna valdes utifrån var man kan förvänta sig hög aktivitet men också för att täcka in en så stor del av området som möjligt.

Inspelningsinställningarna var:

INPUT GAIN = 45, TRIG LEV = 28 och INTERVAL = 5. Användarprofilen var SAMP. FREQ = 500 kHz, PRETRIG= OFF, REC. LEN = 3, HP-FILTER = YES, AUTOREC = YES och T. SENSE = HIGH. De använda inställningarna innebär tre sekunder långa inspelningsfiler med hög känslighet.

Figur 2. Positioner för autoboxar, 1 – 5. Observera att position 4 endast användes i augusti.

Figur 3. Placering av autoboxar: A) position 5, B) position 3, C) position 2

Tabell 1. Placering av autoboxar, koordinater.

Pos.	WGS84		Sweref 99		Platsbeskrivning
1	57.825970	13.414130	6410439	405811	Mindre väg, skogskant/hygge, enstaka löv
2	57.823690	13.409210	6410192	405513	Gles barrskog, nära stig, kant mot lövsly
3	57.822870	13.404140	6410107	405210	Glänta, stigar/cykelleder, lövinslag, brant
4	57.822530	13.414400	6410055	405818	Skogsbryn, mindre stuga
5	57.81927	13.407860	6409702	405421	Brant, barrskog, skogskant/öppen yta, bäck

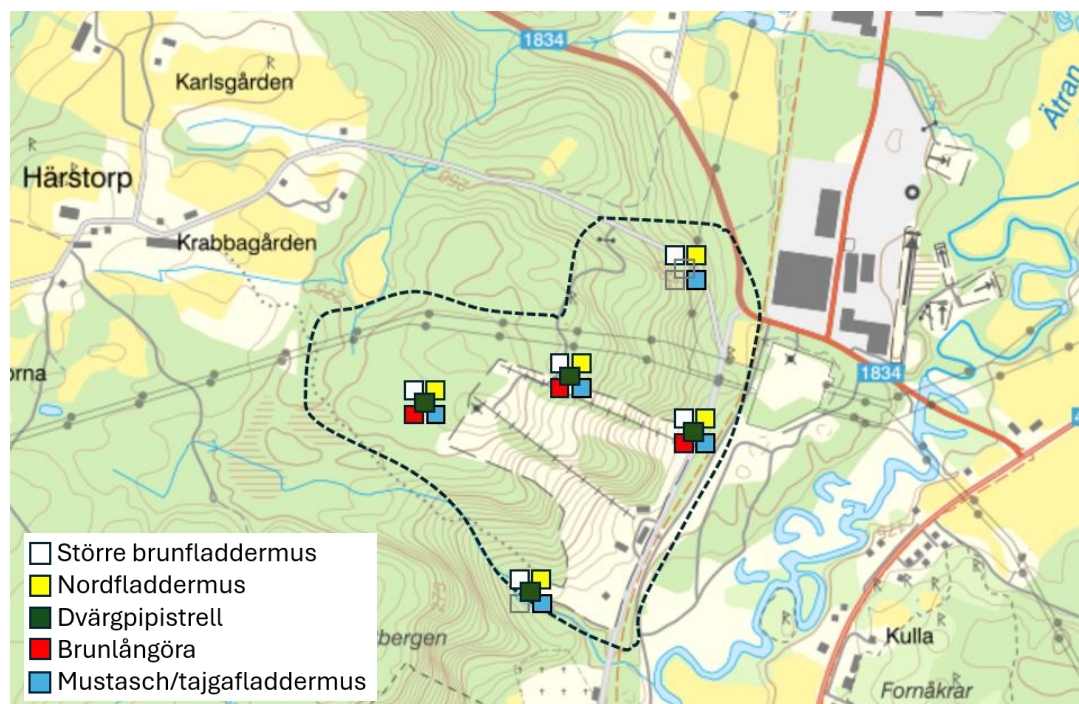
4. Resultat

Vädermässigt var förutsättningarna för fladdermusinventering förhållandevis goda med medeltemperatur på 10,7 (juni) respektive 14,1 grader (augusti) (21:00-05:00). Det regnade ingenting under juniinventeringen och 0,1 mm totalt under augusti (SMHI, Rångedala A).

Tabell 2. Identifierade arter och antal ljudinspelningar per natt (totalt antal inom parentes).

Box-pos.	Start-datum	antal nätter	större brunfl	nord-fladderm	dvärg-pipistrell	brun-långöra	mustasch-tajgafl
1	17-jun	3		0,3 (1)			
	05-aug	3	1,0 (3)	7,3 (22)			3,0 (9)
2	20-jun	3	6,0 (18)	24,3 (73)			
	05-aug	3	5,0 (15)	2,7 (8)	0,3 (1)	0,7 (2)	0,3 (1)
3	17-jun	3	2,3 (7)	4,7 (14)			0,3 (1)
	05-aug	3	4,3 (13)	17,7 (53)	0,7 (2)	2,3 (7)	0,3 (1)
4	05-aug	3	4,7 (14)	162,7 (488)	2,0 (6)	0,3 (1)	2,7 (8)
5	17-jun	3	6,3 (19)	272,7 (818)			3,7 (11)
	05-aug	3		1,0 (3)	0,3 (1)		

Sammanlagt identifierades fem olika fladdermusarter (figur 4 och tabell 2): större brunfladdermus, nordfladdermus, dvärgpipistrell, brunlångöra och mustasch/tajgafladdermus. Det sistnämnda artparet går inte att skilja på ljud, varför de brukar benämnas som en och samma, men båda arterna skulle teoretiskt sett kunna finnas i området.

Figur 4. Fördelning av de identifierade fladdermusarterna i området.

Av de identifierade arterna är nordfladdermus och brunlångöra rödlistade i kategorin NT, Nära hotade (Artdatabanken 2020). Den förstnämnda är alltså en av Sveriges vanligaste, men har förts upp på rödlistan på grund av minskning de senaste decennierna. Vad gäller brunlångöra beror dess status framför allt på de senaste årens ökning av mängden belysning.

Fladdermusaktiviteten sett över hela området var tämligen låg, med endast enstaka ljudinspelningar per natt för de flesta arter. Undantaget är nordfladdermus som rörde sig över hela området och jagade frekvent vid position 4 i augusti och position 5 i juni. Större brunfladdermus var återkommande men sannolikt rör det sig om en enstaka individ som födosöker över ett större område. Arten är vanlig kring Åsunden. Övriga arter noterades endast i enstaka inspelningar men bedöms röra sig över större delen av det undersökta området.

5. Diskussion och åtgärder

Sammanlagt genomfördes totalt 27 boxnätter (en boxnatt = en autobox, en natt) vid de båda inventeringstillfällena. Vädret var gynnsamt och inventeringen bedöms återspegla vilka fladdermöss som förekommer regelbundet i området.

De identifierade arterna är de vanligt förekommande i Ulricehamnsområdet och i denna typ av skogsbruksdominerat landskap med närhet till gårdsmiljöer och vatten. Endast nordfladdermus kunde konstateras förekomma över hela det undersökta området och var den enda art som jagade frekvent. Övriga identifierade arter passerade eller var sporadiskt återkommande och verkar utnyttja bryn och glesare skogspartier för födosök och förflyttning.

Det fanns inga tecken på att det bor fladdermöss i själva planområdet, även om enstaka äldre träd och hålträd förekommer. Skogen är mestadels barrdominerad produktionsskog och även om enstaka fladdermöss teoretiskt sett skulle kunna nyttja träd i området, är det få potentiellt värdefulla habitat inom undersökningsområdet. Det bedöms dock möjligt att det kan finnas kolonier av nordfladdermus i områdena norr om Skidbacken, där äldre gårdar och småskaligt landskap är mer gynnsamt för fladdermöss. Skogsbrynen längs Skidbacken, liksom cykelnedfarter, stigar och gläntor i området utgör lämpliga transportvägar och tillfälliga födosöksplatser. Tidigare har konstaterats att Ätran (exempelvis Rydell & Eklöf 2018; Eklöf 2021) utgör en viktig miljö för fladdermöss, såväl för födosök som för transport. Områdets närhet och koppling till Ätran är därför viktig.

Sammantaget görs bedömningen att en utökning av befintlig verksamhet inte kommer att påverka områdets fladdermuspopulationer i någon större utsträckning. Det är dock viktigt att värna om sammanhängande skogsbryn och de lövträd som finns spridda i området. Sommartid bör belysning undvikas mot skogspartier efter solnedgång. Det rekommenderas också att förstärka kopplingen mellan områdets södra del och Ätran, för att säkerställa att fladdermössen fortsatt har möjlighet att röra sig mellan åmiljön och skogsområdet.

6. Referenser

Artportalen, SLU ArtDatabanken (2024). Sveriges Lantbruksuniversitet. www.artportalen.se

ArtDatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

Eklöf J (2021). Inventering av fladdermöss på fastigheterna Vist 10:27, Ubbarp 8:16 och Vist 10:25, Ulricehamns kommun.

Rydell J & Eklöf J (2018). Ny motorväg R40 över Ätraden vid Ulricehamn – påverkan på fladdermöss. Uppföljningsstudie 2016-2018. På uppdrag av Trafikverket.